

ВЗАЄМОДІЯ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ: ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Радченко Ольга Яківна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
yan.olga1208@gmail.com

Вихор Світлана Теодозіївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
svvihar@gmail.com

Сучасні реалії поставили перед освітньою системою низку викликів. Отримання якісної освіти стає можливим завдяки використанню інструментів та методів дистанційного навчання. За період пандемії технології дистанційного навчання набули розвитку та вдосконалення, насамперед дякуючи практичному впровадженню, однак постало і чимало проблем, зокрема організація ефективної взаємодії та зворотного зв'язку між усіма учасниками освітнього процесу.

Дистанційне навчання буде результативним лише за умови безпосередньої участі в освітньому процесі як викладача, так і студентів. Дослідники вказують, що «основною психологічною проблемою дистанційного навчання виступає спілкування або емоційна взаємодія між викладачем і студентами, а також між самими студентами» [2] і зазначають, що вирішення проблеми у впровадженні програм за допомогою яких можливе живе інтерактивне спілкування. Також, ми вже звертали увагу, що «система дистанційного навчання розрахована переважно на вмотивованих, здатних до самоорганізації студентів. Оскільки не всі слухачі мають такі якості, важливу роль відіграє постійний контроль з боку викладача та вміння правильно його організувати» [1, с. 304].

Таким чином, для ефективної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу технологіями дистанційного навчання у закладах вищої освіти необхідно враховувати низку вимог, а саме: «психологічна готовність усіх учасників освітнього процесу до дистанційного навчання; різноманітні можливості віртуального простору з урахуванням предмету/теми/змісту заняття; достатній технічний і методичний рівень володіння інтернет-платформами; емоційна стійкість та стресостійкість; психологічний комфорт на занятті; практичне спрямування занять» [3, с. 318].

Метою нашого дослідження є розгляд різноманітних інструментів (інтернет-платформ), які викладач може використовувати при дистанційному навчанні, розкриття їх особливостей та переваг у навчальному процесі.

Основні цілі застосування інструментів дистанційного навчання – створення нового освітнього середовища, яке б забезпечило динамічність та гнучкість викладання, було б психологічно комфортним для усіх учасників; формування критичного мислення; розробка стратегії навчання, яка допоможе адаптуватися до труднощів та викликів сучасного світу.

Можливості деяких ресурсів щодо організації взаємодії та ефективного зворотного зв'язку між викладачем та студентами, зокрема платформ Zoom/GoogleMeet/BigBlueButton, Mentimeter, LearningApps були описані у нашому дослідженні [3, с. 316-317].

Опишемо інструменти, які забезпечують взаємодію зі студентами, адже складовою успішної організації дистанційного навчання є достатній рівень володіння викладачем різними інтернет-платформами. Зазначимо, що розглядаючи різноманітні платформи і сервери, ми не є прихильниками використання одразу усіх, однак вважаємо, що знання можливостей багатьох інструментів, дозволить педагогу вибрати саме ті, які будуть найбільш оптимальними для даної дисципліни чи теми.

Цікавим інструментом, який дозволяє організовувати зворотний зв'язок зі студентами є інтерактивна дошка Google Jamboard. Вона дозволяє візуалізувати ідеї на спільній дошці, додавати зображення, текст, створювати нотатки, залучати матеріали з Інтернету чи Google диску, співпрацювати з членами команди з будь-якого девайсу в режимі реального часу. Таким чином, можна організувати роботу в групах, обговорювати різноманітні ідеї, представляти проекти.

Можливість подавати матеріал структуровано і одночасно заповнювати та створювати схеми та моделі можна з допомогою MindMeister та Bubbll. Це хороші ресурси, що дозволяють візуалізувати інформацію у вигляді ментальних карт, надають можливість для проведення онлайн інтерактивної вправи «Мозковий штурм», адже можна створювати додаткові розгалуження, пересувати гілки, видаляти їх, доповнювати карту картинками, піктограмами, змінювати колір тощо. Зручно, що MindMeister передбачає послідову презентацію створеної карти, що дозволяє представити результати.

Ще один ресурс з різноманітними можливостями – StudyStack. Даний сервіс цікавий тим, що заповнивши один раз банк даних, ми отримаємо до десятка дидактичних ігор: вікторини, ігрові вікторини, лабіринти, випадкове колесо тощо. Це своєрідний трансформер завдань.

Таким чином, використання у процесі дистанційного навчання запропонованих інструментів забезпечить організацію якісного зворотного зв'язку та взаємодії, оскільки вони за рахунок своєї багатофункціональності дозволяють:

- об'єднати реальний та віртуальний простори;
- здійснювати інтерактивне навчання;
- структурувати матеріал;
- візуалізувати інформацію;
- здійснювати індивідуальну та групову роботу;
- впроваджувати нові освітні технології.

Список використаних джерел

1. Вихор С., Радченко О. Особливості практичного впровадження дистанційного навчання під час викладання предметів педагогічного циклу у ЗВО. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря].

Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Том 1. С. 297-305. URL: http://www.apfn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_1/48.pdf (дата звернення 1.11.2021).

2. Мельніченко С. В., Ржевський Г. М., Роганов В. П. Психологічно-організаційні особливості дистанційної форми навчання в сучасних умовах. URL: <http://dist.knute.edu.ua/index.php/ru/novini/31-psikhologichno> (Дата звернення: 07.11.2021).

3. Радченко О. Я., Вихор С. Т. Особливості організації взаємодії між викладачем та студентами ЗВО в умовах дистанційного навчання. *Грааль науки: за матеріалами I Міжнародної науково-практичної конференції «Modern science: concepts, theories and methods of basic and applied research»*, що проводилася 25 червня 2021 року ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). № 6 (Червень, 2021). С. 314-319. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.25.06.2021.052> (дата звернення 1.11.2021).

КУРС АСТРОНОМІЇ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Рушак Марія Романівна

магістрантка спеціальності Середня освіта (Фізика),

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
maryana.lakocka1994@gmail.com

Мохун Сергій Володимирович

кандидат технічних наук, доцент кафедри фізики та методики її навчання,

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
mohun_sergey@ukr.net

Фундаментальна підготовка вчителів астрономії, які б змогли вирішувати основні завдання шкільного курсу астрономії, була завжди актуальною, особливо сьогодні, в умовах бурхливого розвитку космічних технологій. Астрономія має також важливе прикладне значення – її засобами можна стимулювати учнів до вивчення інших шкільних предметів [2].

Завданнями навчання астрономії в педагогічному закладі вищої освіти (ЗВО) є пошук відповідей на три ключових запитання: навіщо вчити? чому вчити? як вчити?

Відповідь на питання «навіщо вчити?» передбачає формулювання цілей навчання в педагогічному ЗВО. Вони визначені як вимоги до курсу, є основою для його побудови, визначаються вимогами суспільства на даному етапі розвитку.

У прямій залежності від цілей навчання знаходиться його зміст («чому вчити?»). Цілі курсу визначають структуру і зміст усіх його компонентів і об'єднують їх в єдине ціле, що дає можливість забезпечити структурну, змістовну і методичну цілісність навчального курсу.

Відповідаючи на запитання «як вчити?» ми вибираємо відповідно до встановлених цілей навчання методи, засоби і форми навчання, які залежать як від цілей навчання, так і від його змісту. На методи, засоби і форми навчання також впливають рівень розвитку психолого-педагогічних наук, астрономічної науки, техніки та ін.

Отже, якщо ми включаємо до складу цілей навчання астрономії формування у студентів знань про їх застосування у професійній діяльності та формування деяких видів професійної діяльності, то зміст, форми, методи і засоби навчання